

СУМСЬКА ОБЛАСНА ДЕРЖАВНА АДМІНІСТРАЦІЯ
ДЕПАРТАМЕНТ З ПИТАНЬ СОЦІАЛЬНОЇ ПОЛІТИКИ,
ВETERANІВ ТА РЕІНТЕГРАЦІЇ
(ДСПВР Сумської ОДА)

пров. Сурогінський, 2, м. Суми, 40000, тел. (0542) 77-96-77
E-mail: mail@dshzn-sm.gov.ua Код ЄДРПОУ 03197871

18.12.2023 № 03.2/2035

на № _____

від _____

**Міські, селищні, сільські
територіальні громади**

**Про створення системи соціальної
підтримки військовослужбовців,
ветеранів війни та членів їх сімей**

За повідомленням Міністерства соціальної політики України, як центрального органу виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики з питань соціальної та професійної адаптації військовослужбовців, які звільняються, осіб, звільнених з військової служби, проводиться робота по створенню системи соціальної підтримки сімей військовослужбовців, ветеранів війни та членів їхніх сімей для забезпечення їх подальшої якісної реабілітації та повернення до умов цивільного життя.

З метою визначення єдиних підходів до організації роботи з надання комплексної соціальної підтримки сімей військовослужбовців, ветеранів війни та членів їхніх сімей Мінсоцполітики підготувало загальний огляд ключових інструментів для організації соціальної роботи у територіальній громаді (далі – ключові інструменти).

Саме громада є ключовою ланкою у забезпеченні підтримки осіб зазначених категорій, сприяттні в їх адаптації до умов цивільного життя. Вибудована з урахуванням інтересів усіх мешканців територіальної громади система соціальної роботи є запорукою їх повноцінного життя і комфортного проживання, а творення механізмів задоволення потреб кожного мешканця територіальної громади є передумовою забезпечення її спроможності та життєстійкості.

Мінсоцполітики рекомендує враховувати ключові інструменти під час підготовки програм соціально-економічного розвитку відповідних адміністративно-територіальних одиниць, що дасть змогу забезпечити необхідний для здійснення повноважень місцевого самоврядування у сфері соціального захисту населення рівень задоволення соціальних потреб мешканців громад.

Також зазначено, що згідно із Законом України «Про соціальну роботу з сім'ями, дітьми та молоддю», Типовим положенням про республіканський Автономної Республіки Крим, обласний, Київський та Севастопольський міський центр соціальних служб, затвердженим постановою Кабінету Міністрів України від 01 червня 2020 р. № 479, обласні центри соціальних служб забезпечують методичну допомогу територіальним громадам у проведенні

соціальної роботи, наданні соціальних послуг, а також інформування щодо сімейних цінностей, профілактики соціального сирітства, недопущення насильства, жорстокого поводження з дітьми тощо.

Ключові інструменти для організації соціальної роботи у територіальній громаді

I. Загальні підходи, які важливо врахувати при розбудові системи соціальної роботи у територіальній громаді

Оптимальним варіантом забезпечення належної соціальної підтримки є розвиток системи надання соціальних послуг, здатної реагувати на виклики та забезпечувати потреби особи у тій чи іншій ситуації, від потрапляння у складні життєві обставини до самостійної якісної організації життєдіяльності. Саме тому вкрай важливо, щоб територіальні громади у межах місцевих програм передбачали не лише виплати чи пільги, але й надання соціальних послуг.

Основні організаційні та правові засади надання соціальних послуг в Україні регулюються Законом України «Про соціальні послуги» (далі – Закон), що визначає організацію роботи з надання соціальних послуг, установлює строки для розгляду звернень і прийняття рішень, вичерпний перелік чинників для визнання осіб/сімей такими, які потребують соціальних послуг, права та обов'язки отримувачів соціальних послуг, визначає завдання надавачів соціальних послуг, перелік базових соціальних послуг, передбачає створення Реєстру надавачів та отримувачів соціальних послуг тощо.

Класифікатором соціальних послуг, затвердженим наказом Міністерства соціальної політики України від 23 червня 2020 р. № 429, зареєстрованим у Міністерстві юстиції України 09 липня 2020 р. за № 643/34926, визначено 37 соціальних послуг.

Соціальні послуги надаються відповідно до Закону, зокрема, надавачами соціальних послуг (юридичні особи або фізичні особи-підприємці незалежно від форми власності), на підставі оцінювання потреб особи/сім'ї, згідно з державними стандартами надання соціальних послуг. На сьогодні затверджено 30 державних стандартів соціальних послуг і триває робота з підготовки, зокрема державних стандартів соціальних послуг для військовослужбовців, ветеранів війни та членів їхніх сімей (соціальний супровід військовослужбовців та членів їхніх сімей у військових частинах (підрозділах) Збройних Сил України, соціальна адаптація ветеранів війни та членів їхніх сімей, комплексна соціальна послуга з формування життєстійкості).

Для отримання об'єктивних даних, необхідних для прийняття управлінських рішень щодо забезпечення розвитку на території відповідної територіальної громади системи надання соціальних послуг, у тому числі розуміння, які саме соціальні послуги потрібні її мешканцям, проводиться процедура визначення потреб.

Порядок визначення потреб населення адміністративно-територіальної одиниці/територіальної громади у соціальних послугах затверджено наказом Міністерства соціальної політики України від 19 квітня 2023 р. № 130-Н, зареєстрованим у Міністерстві юстиції України 11 липня 2023 р. за № 1169/40225.

Визначеність потреб територіальної громади дасть змогу чітко розуміти, чого саме потребують мешканці й сформувавши релевантну відповідь.

Із метою розвитку необхідних знань про систему надання соціальних послуг, планування та організацію надання соціальних послуг, що базуються на потребах мешканців територіальної громади, Ініціативою із захисту прав дитини та розвитку соціальних послуг проекту «Супровід урядових реформ в Україні» (SURGe), що впроваджується Alinea International Ltd. за підтримки Уряду Канади у співпраці з Мінсоцполітики підготовлено навчальний курс «Організація соціальних послуг в територіальній громаді». Навчальний курс розміщено на Платформі соціальної освіти (<https://socialacademy.gov.ua>).

Соціальні послуги у територіальній громаді надаються надавачами соціальних послуг, яких включено до Реєстру надавачів соціальних послуг та які відповідають критеріям діяльності надавачів соціальних послуг, визначеним постановою Кабінету Міністрів України від 03.03.2020 № 185.

Важливим аспектом розвитку системи надання соціальних послуг є формування розгалуженої мережі надавачів соціальних послуг. Територіальна громада може закуповувати соціальні послуги у надавачів недержавного сектору – підприємств, установ, організацій, громадських об'єднань, благодійних, релігійних організацій, фізичних осіб-підприємців та фізичних осіб, які надають соціальні послуги з догляду відповідно до Закону без здійснення підприємницької діяльності.

Задоволення життєво важливих, базових потреб людини можливе шляхом організації та забезпечення надання базових соціальних послуг – послуг, надання яких забезпечується територіальною громадою за рахунок коштів місцевих бюджетів.

Водночас на сьогодні окремі базові послуги можуть закуповуватися Мінсоцполітики за рахунок коштів державного бюджету (наприклад, у разі формування нових послуг, реагування на критичні суспільні виклики чи потреби, зокрема загальнодержавного значення). Для цього Мінсоцполітики на базі Фонду соціального захисту осіб з інвалідністю формує механізм централізованого закупівельника, що дасть змогу запровадити єдині правила закупівель соціальних послуг для всіх, стане інструментом співфінансування потрібних соціальних послуг, дасть змогу ефективно використовувати бюджетні кошти (не на утримання бюджетних установ, а на оплату власне соціальних послуг).

Одним із ключових викликів забезпечення якості надання соціальних послуг є низький рівень оплати праці фахівців, які надають соціальні послуги. Саме тому необхідно створити додаткові стимули для залучення фахівців до надання соціальних послуг, запропонувати їм гідний рівень оплати праці, що дасть змогу забезпечити належне функціонування системи соціальної підтримки в територіальній громаді.

Мінсоцполітики рекомендує включати до складу заробітної плати таких фахівців надбавку за складність, напруженість у роботі; доплату за розширення зони обслуговування або збільшення обсягу виконуваних робіт (наприклад, коли фахівець працює із членами сімей військовослужбовців, у зонах ведення бойових

дій, на прифронтових територіях, в умовах, особливо небезпечних для життя та здоров'я), надбавку, передбачену постановою Кабінету Міністрів України від 25 серпня 2023 р. № 598 «Деякі питання оплати праці працівників підприємств, установ, закладів та організацій під час воєнного стану», застосовувати преміювання персоналу задля формування стимулів і заохочень. Цінність діяльності працівників, які надають соціальні послуги у територіальній громаді, підкріплена їх фінансовою мотивацією, сприятиме підвищенню якості надання соціальних послуг і, відповідно, підвищенню рівня сервісного обслуговування в територіальній громаді в цілому. Для забезпечення оперативності та спрощення комунікації під час надання соціальних послуг всі процеси максимально цифровізуються у межах Єдиної інформаційної системи соціальної сфери.

Для забезпечення можливості відстеження того, чи вирішено питання клієнтів, у якому обсязі було надано послугу, створюється система електронного кейс-менеджменту. У вересні 2023 року у Вінницькій, Дніпропетровській, Полтавській та Черкаській областях розпочалося бета-тестування системи електронного кейс-менеджменту (ведення випадку), після завершення якого планується її масштабування в межах всієї країни. Електронний кейс-менеджмент (ведення випадку) передбачає цифровізацію ведення випадку на всіх етапах – від аналізу потреб до оцінювання результатів. У єдиному електронному захищеному форматі також зберігається вся інформація про клієнтів, їхні потреби, плани та результати.

II. Формування системи соціальної підтримки сімей військовослужбовців на всіх етапах несення служби військовослужбовцями, впровадження єдиних стандартів надання соціальних послуг сім'ям ветеранів війни на базі територіальних громад

Враховуючи важливість процесу надання соціальних послуг сім'ям діючих військовослужбовців, ветеранів війни та членам їхніх сімей, Мінсоцполітики рекомендує виконавчим органам сільських, селищних, міських рад населених пунктів:

визначити осіб, відповідальних за роботу з членами сімей військовослужбовців, ветеранами війни та членами їхніх сімей;

здійснювати проактивне виявлення сімей військовослужбовців, ветеранів війни та членів їхніх сімей, оцінювання їхніх індивідуальних потреб та надання їм необхідної допомоги;

забезпечувати у територіальних громадах взаємодію осіб, відповідальних за організацію роботи з членами сімей військовослужбовців, ветеранами війни та членами їхніх сімей, із іншими установами, організаціями різних форм власності, надавачами соціальних послуг з питань організації надання послуг і соціальної підтримки;

розпочати роботу над формуванням програм місцевого розвитку, спрямованих на соціальну підтримку членів сімей Захисників та Захисниць України.

У процесі створення ефективної системи підтримки сімей військовослужбовців, ветеранів війни та членів їхніх сімей надзвичайно важливою є вчасність надання підтримки.

Для забезпечення ефективної соціальної підтримки військовослужбовця, а надалі – ветерана війни, важливо забезпечувати її на кожному з етапів несення військової служби, починаючи із вступу на службу. Одним із ключових пунктів організації надання соціальних послуг військовозобов'язаному, військовослужбовцю, ветерану є територіальний центр комплектування та соціальної підтримки (далі – ТЦК та СП).

Мінсоцполітики провело навчання щодо організації надання соціальних послуг, формування системи соціального супроводу, здійснення соціальної роботи ТЦК та СП в кожній області країни. Крім того, проведено навчання для спеціалістів секторів із соціально-гуманітарних питань державних установ «Територіальні медичні об'єднання Міністерства внутрішніх справ України», які теж безпосередньо взаємодіють з військовими та членами їхніх сімей, особливо під час отримання травми на етапі реабілітації.

На сьогодні Мінсоцполітики разом із Міноборони розробляє систему поглибленого навчання та професійного супроводу працівників ТЦК та СП, створення мап розташування надавачів соціальних послуг, які безпосередньо працюють з військовослужбовцями/ветеранами війни, алгоритм взаємодії та переадресації військовослужбовців/ветеранів війни – від працівників ТЦК та СП до вузькопрофільних надавачів соціальних послуг на регіональному рівні (область, територіальна громада). Саме тому вкрай важливою є якісна комунікація соціальних менеджерів, фахівців із соціальної роботи, соціальних працівників (далі – ФСР), яких у територіальній громаді визначено відповідальними за роботу з сім'ями військовослужбовців/ветеранами війни та їхніми сім'ями, з відповідними фахівцями ТЦК та СП.

Мінсоцполітики ініційовано, а Урядом підтримано (постанова Кабінету Міністрів України від 03 жовтня 2023 р. № 1050) реалізацію експериментального проекту із запровадження договірної форми надання соціальної послуги соціального супроводу військовослужбовців та членів їх сімей у військових частинах (підрозділах) Збройних Сил України (далі – експериментальний проект).

Експериментальним проектом передбачено надання такої соціальної послуги, зокрема, із застосуванням мобільної (виїзної) форми роботи за задекларованим/заресстрованим місцем проживання (перебування) членів сім'ї військовослужбовця.

Соціальна послуга соціального супроводу надаватиметься надавачами соціальних послуг, які уклали договори про надання соціальної послуги із Фондом соціального захисту осіб з інвалідністю.

Соціальна послуга соціального супроводу передбачає низку практичних заходів, спрямованих на вирішення проблемних питань військовослужбовців, зокрема:

інформування з питань соціального захисту, охорони здоров'я, освіти, отримання безоплатної правничої допомоги через мережу центрів правової допомоги тощо;

консультування з метою надання психосоціальної підтримки, відновлення втрачених контактів із військовослужбовцем;

консультування з питань, що стосуються зміцнення сім'ї, підвищення стійкості стосунків, особливостей взаємодії із членами сім'ї під час проходження військової служби та після мобілізації;

представництво інтересів в органах виконавчої влади, органах місцевого самоврядування, громадських та благодійних організаціях, інших установах незалежно від форми власності, в тому числі з метою сприяння в отриманні послуг і консультацій, допомоги в оформленні необхідних документів;

проведення заходів, спрямованих на профілактику та реагування на домашнє насильство у сім'ях військовослужбовців, запобігання жорстокому поводженню з дітьми та реагування на такі випадки;

проведення заходів, спрямованих на профілактику ігрової залежності (лудоманії), вживання психоактивних речовин, соціально небезпечних захворювань, протиправної поведінки, інших форм залежності та видів девіантної поведінки.

Соціальний супровід військовослужбовців і членів їхніх сімей сприятиме наданню їм психосоціальної підтримки, забезпеченню послідовності та доступності соціальних послуг у територіальній громаді, запобігання виникненню складних життєвих обставин у військовослужбовців та членів їхніх сімей, забезпеченню раннього виявлення таких обставин, підвищенню ефективності роботи з подолання складних життєвих обставин та мінімізації їх наслідків. Послуга надаватиметься ФСР, які стануть для військовослужбовців зв'язними ланками з цивільним життям, допомагатимуть йому розв'язувати соціальні питання, безпосередньо не пов'язані з військовою службою, скеровуватимуть сім'ю військовослужбовця для отримання необхідної соціальної підтримки у територіальній громаді, допомагатимуть військовослужбовцю на етапі звільнення з військової служби та демобілізації. Під час надання цієї послуги ФСР, які працюватимуть із військовими у військових частинах, вкрай важливо безпосередньо контактувати з ФСР у територіальній громаді за місцем проживання сім'ї військовослужбовця.

Мінсоцполітики у співпраці з Міноборони підготувало проект наказу «Про впровадження програми соціальної підтримки та психологічної допомоги військовослужбовців та членів їхніх сімей». Зазначеною програмою передбачається організація 7-денного відпочинку військовослужбовця разом із сім'єю під супроводом військових і цивільних психологів, соціальних працівників, соціальних педагогів із застосуванням методів тілесної терапії задля збереження та відновлення соціальних і сімейних зв'язків військовослужбовця, сприяння формуванню довірливих стосунків у його сім'ї, стабілізації психоемоційного стану військовослужбовця та формуванню його стійкості до бойової психологічної травматизації, зменшення частоти і тяжкості наслідків травматичних подій для психічного здоров'я військовослужбовця, запобігання потраплянню в складні життєві обставини сім'ї військовослужбовця.

Із урахуванням того, що більшість військовослужбовців звільняються через травматизацію та отримані поранення, в межах реалізації пілотного проекту Мінсоцполітики та МОЗ із залучення соціальних працівників до роботи

у складі мультидисциплінарних реабілітаційних команд закладів охорони здоров'я (у 16 закладах охорони здоров'я) створено мультидисциплінарні реабілітаційні команди. До таких команд входять лікарі, фізичні терапевти, протезисти, ортезисти, психологи та соціальні працівники. Обов'язкове залучення соціальних працівників сприятиме послідовності та безперервності надання реабілітаційної допомоги, ранньому виявленню потреб особи в соціальних послугах, організації відповідної допомоги в територіальній громаді, в якій особа постійно проживає.

Перелік закладів охорони здоров'я, де реалізується пілотний проект із залучення соціальних працівників до діяльності мультидисциплінарних реабілітаційних команд, викладено у додатку 1.

Передумовою для формування програми місцевого розвитку, спрямованої на створення системи соціальної підтримки Захисників і Захисниць України, є оцінка потреб громади та наявних ресурсів. Важливо враховувати, які соціальні групи та спільноти проживають у територіальній громаді, який у ній бізнес-клімат, як працюють інститути громадянського суспільства, також необхідно врахувати наявний людський капітал, природні, фінансові, психологічні, соціальні ресурси, економічні та освітні можливості. Адже кожна територіальна громада повинна мати свій індивідуальний підхід до роботи із сім'ями військовослужбовців / ветеранів війни виходячи із окреслених вище факторів.

Портрет ветерана війни на сьогодні в Україні суттєво змінився. Тепер це молоді, активні люди 25–40 років, які потребують адаптації у трьох ключових сферах: економічній (формування економічної спроможності та можливості самостійно забезпечувати себе і свою сім'ю, а не залежності від виплат чи пільг); політичній (участь у формуванні політики, громадська активність) та соціально-психологічній.

Оскільки ветерани війни стануть потужним ресурсом у територіальній громаді, вкрай важливо розглядати її розвиток, зокрема, й через потенціал ветеранів. Громада має бути готовою до зустрічі з ними, тому доцільно вже зараз формувати стратегію цих процесів із дотриманням таких принципів: «нічого для ветерана без ветерана»; соціальна підтримка на основі індивідуальних потреб; у фокусі уваги не лише ветеран, але й сім'я ветерана війни. Окрім того, важливим аспектом є формування спроможної самозарядної територіальної громади, де вибудовано якісну систему взаємної підтримки та волонтерства через, наприклад, формування спільноти ветеранів-волонтерів, груп взаємної підтримки, навчання з волонтерства, навчання щодо самодіагностики, самопомоги, реагування на надзвичайну / кризову ситуацію тощо. Все це сприятиме згуртованості в громаді, швидкій інтеграції та адаптації ветеранів війни, зміцнить волонтерський рух, підвищить соціальну спроможність і стресостійкість населення.

Задля забезпечення адаптації ветерана війни до умов цивільного життя Мінсоцполітики розробляє державний стандарт соціальної послуги соціальної адаптації ветеранів війни та членів їхніх сімей (презентація «Впровадження надання соціальної послуги соціально психологічна адаптація для ветеранів та членів їх сімей» додається (додаток 2).

Послуга соціальної адаптації надаватиметься ветеранам війни та членам їхніх сімей у два етапи.

На першому етапі – за тижневою програмою соціального відновлення під супроводом психологів, соціальних працівників та соціальних педагогів у рекреаційному закладі. Цей етап спрямований на відновлення соціальних зв'язків, довірливих сімейних стосунків, психоемоційного стану, стійкості до бойової психологічної травматизації.

Для реалізації програми необхідні підготовлені мультидисциплінарні команди психологів та фахівців соціальної роботи, санаторно-курортний заклад – для тижневого перебування ветеранів війни та членів їхніх сімей (вибирається на території області), підготовлена програма проведення заходів, виділені кошти в межах відповідної програми громади чи на умовах співфінансування з коштами, передбаченими в обласній програмі.

На другому етапі послуга соціальної адаптації надаватиметься безпосередньо у територіальній громаді працівниками надавача соціальних послуг і передбачатиме комплекс заходів, спрямованих на допомогу ветеранам війни в аналізі життєвої ситуації, визначення їхніх основних потреб чи потенційних проблем, шляхів задоволення потреб, допомогу ветеранам війни у формуванні плану розвитку життєдіяльності, у зміцненні / відновленні родинних і суспільних зв'язків, створення умов для формування та розвитку соціальних навичок, умінь, соціальної компетенції, сприяння в організації фізичного відновлення. Подати заявку на участь у навчальній програмі можна безпосередньо звернувшись до зазначеної організації.

Важливим аспектом соціальної підтримки у територіальній громаді є надання соціальних послуг ветеранам війни з числа осіб з інвалідністю. Держава безкоштовно забезпечує таких осіб протезами та іншими допоміжними засобами реабілітації (пам'ятку викладено у додатку 3).

Послуги із соціально-психологічної та професійної реабілітації ветеранам війни з інвалідністю надаються у Всеукраїнському центрі комплексної реабілітації (с. Лютіж, Вишгородський р-н, Київська область).

У межах реалізації Національної стратегії зі створення безбар'єрного простору в Україні до 2030 року підготовлено Рекомендації щодо імплементації основних принципів безбар'єрності у процесі надання соціальних послуг ветеранам війни, які є особами з інвалідністю (додаток 4).

Перелік пільг і виплат, які можуть отримати ветерани війни, учасники бойових дій, учасники війни, особи з інвалідністю внаслідок війни, особи, які мають особливі заслуги перед Батьківщиною, члени сімей загиблих (померлих) Захисників і Захисниць України викладено у додатку 5.

Для забезпечення адаптації ветеранів війни та членів їхніх сімей до цивільного життя рекомендовано спільно з органами місцевого самоврядування вжити, зокрема, таких заходів:

дати обласним центрам соціальних служб доручення щодо формування, підготовки та методичного забезпечення мультидисциплінарних команд для надання соціальної послуги соціальної адаптації;

враховувати видатки на фінансування соціальної послуги соціальної адаптації при підготовці місцевих програм економічного та соціально розвитку;

передбачити додаткові заходи з реабілітації ветеранів війни та членів їхніх сімей в реабілітаційних закладах різних форм власності та господарювання;

провести інформаційну кампанію у територіальних громадах, зокрема, для сімей військовослужбовців, ветеранів війни із ампутаціями, щодо державних програм забезпечення допоміжними засобами реабілітації (технічними та іншими засобами реабілітації);

формування фонду житла, в тому числі соціального, для військовослужбовців, ветеранів війни, які втратили житло, для тимчасового або постійного проживання;

забезпечення надання комплексних спеціалізованих соціальних та інших послуг, спрямованих на запобігання та зниження рівня вживання психоактивних речовин, інших форм залежності, запобігання та протидію домашньому насильству.

III. Запровадження нової комплексної соціальної послуги з формування життєстійкості

Відповідно до постанови Кабінету Міністрів України від 03 жовтня 2023 р. № 1049 Мінсоцполітики є координатором експериментального проекту із запровадження нової комплексної соціальної послуги з формування життєстійкості для жителів територіальних громад (далі – комплексна послуга). Передбачено, що надання такої послуги здійснюється за рахунок коштів державного бюджету та/о благодійної пожертви, інших джерел, не заборонених законодавством України.

Метою впровадження комплексної послуги є підтримка психічного здоров'я населення та зниження загального рівня стресу і тривожності серед населення; адаптація осіб/сімей/груп осіб, які проживають на території територіальної громади, до кризових ситуацій (зокрема воєнних дій, тимчасової окупації, проявів насильства, порушень прав людини та надзвичайних ситуацій природного чи техногенного характеру), запобігання психологічній травматизації та мінімізація ризиків психологічної ретравматизації; забезпечення комплексного підходу до надання соціальних послуг особам/сім'ям/групам осіб, які перебувають у складних життєвих обставинах та/або належать до вразливих груп населення, які проживають на території територіальної громади; зміцнення сімейних і родинних зв'язків та розвиток батьківських компетентностей; зміцнення та координація волонтерського руху; підвищення рівня соціальної згуртованості територіальної громади.

Реалізація цього проекту триватиме до 31 грудня 2024 року. За її результатами планується запровадження комплексної послуги на всій території України. Умови участі в ньому територіальних громад визначено Порядком реалізації експериментального проекту із запровадження комплексної соціальної послуги з формування життєстійкості, затвердженим постановою Кабінету Міністрів України від 03 жовтня 2023 р. № 1049.

Для кожної територіальної громади, яка виявить бажання взяти участь у зазначеному проекті на конкурсних умовах, буде вибрано надавача комплексної соціальної послуги.

Основними заходами, що становлять зміст комплексної послуги, передбачено:

оцінювання потреби особи / сім'ї / групи осіб (далі – отримувач комплексної послуги) у заходах, що становлять зміст комплексної послуги;

інформування отримувача комплексної послуги щодо її змісту, умов надання та з питань соціального захисту, медичних послуг, безоплатної правничої допомоги тощо;

визначення дорожньої карти для отримувача комплексної послуги та надання йому допомоги в установленні контактів з фахівцями, зокрема, з питань отримання інших соціальних, медичних, реабілітаційних та інших послуг, відповідно до його потреб;

консультування отримувача комплексної послуги, зокрема, з питань аналізу життєвої ситуації, визначення основних проблем, шляхів їх розв'язання, складання плану запобігання виникненню складних життєвих обставин;

надання психологічної підтримки/допомоги (зокрема, психологічна діагностика, психологічне консультування (індивідуальне, сімейне, групове), інших видів соціально-психологічної допомоги);

проведення навчання для громадських діячів, волонтерів, представників закладів освіти, охорони здоров'я, соціальної сфери, органів місцевого самоврядування, органів самоорганізації населення, жителів територіальної громади за програмами «Основи роботи з травмою та розвиток стресостійкості», «Надання першої психологічної допомоги», «Самодопомога +», «Основи командної взаємодії», «Адаптація ветеранів у робочому колективі та цивільному житті», іншими програмами відповідно до потреб громади / району / регіону;

проведення навчання (лекції, бесіди, тренінги, виставки, акції тощо) з опанування основ психічного здоров'я, пошуку інструментів, які допоможуть кожному дбати про свій внутрішній стан, протоколів поведінки в кризових ситуаціях, планування сім'ї, основ догляду за дітьми, основних засад усвідомленого батьківства тощо відповідно до потреб територіальної громади / району/регіону;

організацію роботи груп самопомоги та взаємодопомоги, зокрема, за принципом «рівний рівному»;

організацію клубів за інтересами в межах групової форми надання соціально психологічної допомоги, зокрема просвітницьких і профілактичних батьківських/сімейних клубів;

допомогу у зміцненні/відновленні родинних та соціальних зв'язків (зокрема, діагностика порушень взаємовідносин батьків та дітей, формування та розвиток навичок подолання різних ситуацій у повсякденному житті та вихованні дітей, запобігання виникненню ситуацій, які призводять до зниження якості сімейного виховання та порушень розвитку дитини, набуття батьками навичок конструктивного виховання);

координацію волонтерської діяльності, підготовку волонтерів, які надають послуги у територіальній громаді.

Для організації надання комплексної послуги всім жителям територіальної громади рекомендовано виконавчим органам сільських, селищних, міських, районних у містах (у разі їх утворення) рад, а в разі їх відсутності – військово-

цивільним/військовим адміністраціям населених пунктів, долучитися до участі у зазначеному експериментальному проекті.

Також рекомендуємо розмістити інформаційні матеріали на офіційних інтернет ресурсах громад та установ, про що повідомити **до 20.12.2023** Департамент соціального захисту населення Сумської обласної державної адміністрації на електронну адресу socposl4@dszn.sm.gov.ua

- Додатки:
1. Перелік закладів охорони здоров'я, в яких реалізується пілотний проект із залучення соціальних працівників до діяльності мультидисциплінарних реабілітаційних команд, на 1 арк.
 2. Презентація «Впровадження надання соціальної послуги соціально психологічна адаптація для ветеранів та членів їх сімей», на 12 арк.
 3. Пам'ятка щодо забезпечення протезами та іншими допоміжними засобами реабілітації, на 6 арк.
 4. Рекомендації щодо імплементації основних принципів безбар'єрності у процесі надання соціальних послуг ветеранам, які є особами з інвалідністю, на 6 арк.
 5. Перелік пільг та виплат, які можуть отримати ветерани війни, учасники бойових дій, учасники війни, особи з інвалідністю внаслідок війни, особи, які мають особливі заслуги перед Батьківщиною, члени сімей загиблих (померлих) Захисників і Захисниць України, на 2 арк.

Директор

Людмила МУСІЯКА